

BIO-ECOLOGISCH BOUWEN:

EEN GEZOND
HUIS OP EEN
GEZONDE
PLANEET

Ecohuis in opbouw:
strobouw en leembeploistering

FOTO: COPYNOTES

Dat duurzaam bouwen in de lift zit, is geen geheim. Maar duurzaam bouwen is meer dan alleen maar recyclage van materialen, energiezuinig bouwen of zonnepanelen plaatsen. Het is bijvoorbeeld ook gebruik maken van bouwmaterialen die weinig of geen schade berokkenen aan onze gezondheid en het milieu. Het is bio-ecologisch bouwen.

Bio-ecologisch bouwen is een bouwwijze waarbij rekening gehouden wordt met de gezondheidsaspecten van de mens, de ecologie van het gebouw en het materiaalgebruik. Het is een manier van energie- en waterbesparend bouwen met zo weinig mogelijk chemische- of schadelijke materialen in en rond het gebouw.

VERVUILING DOOR BOUWMATERIALEN

Verschillende wetenschappelijke onderzoeken hebben aangetoond dat de vervuiling in steden binnenshuis vaak groter is dan buitenshuis. Een groot deel van deze 'vervuiling' is afkomstig uit de gebruikte bouwmaterialen. Deze hebben niet enkel een impact op het milieu, ze kunnen ook uw gezondheid beïnvloeden. Redenen genoeg dus om even stil te staan bij de keuze van de bouwmaterialen en te opteren voor bio-ecologische. Deze bestaan uit quasi onuitputtelijke natuurlijke basisgrondstoffen, bevatten weinig of geen chemische toevoegstoffen, zijn niet schadelijk voor de menselijke gezondheid en hebben geen zware milieubelasting. U kan bijvoorbeeld met sommige bekende ruwbouwmaterialen zoals baksteen, kalkzandsteen of natuursteen een perfect bio-ecologisch huis bouwen op voorwaarde dat deze materialen geen gevaarlijke afvalstoffen of chemische stoffen bevatten. Of u kan opteren voor materialen die een bio-ecologisch label dragen zoals het Europese Ecolabel, het Natureplus-label, het Vibe-label of een FSC-label.

FSC-HOUT

Bio-ecologisch bouwen met hout: het kan perfect met FSC-gelabeld hout. FSC is het best gekende label in Vlaanderen en staat voor 'Forest Stewardship Council'. Het is een internationale organisatie, opgericht door boseigenaars, de houtsector, sociale bewegingen en milieu-organisaties die streven naar wereldwijd verantwoord bosbeheer. Bossen zijn immers van onmisbaar belang: ze zuiveren onze lucht, heb-

ben een groot effect op ons klimaat en zorgen ervoor dat de diversiteit van planten en dieren behouden blijft. Het bosbeheersysteem van FSC houdt rekening met elk van deze aspecten en beschermt op die manier wereldwijd onze bossen. Elke boseigenaar kan beslissen zijn bos te laten certificeren (keuren) volgens de regels van het dit systeem. Zo stemt hij ermee in dat het bos wordt geoogst op een manier die de rechten van de planten, dieren en mensen in het bos handhaaft. Tot op heden is wereldwijd al 100 miljoen hectare bos gecertificeerd. Maar toch gaat er jaarlijks nog zo'n 13 miljoen hectare bos verloren, vooral door illegale kap. Door een FSC product te kopen, kan u kiezen voor ecologisch en sociaal waardevol bouw materiaal en bovendien uw steentje bijdragen aan een zorgzaam bosbeheer.

En het prijskaartje? FSC-gelabelde houtproducten zijn niet altijd duurder ten opzichte van niet-gelabelde houtproducten. Prijsverschillen voor afgewerkte houtproducten, houten plaatmaterialen, constructiehout en andere producten uit Europese houtsoorten zijn vaak klein tot zelfs onbestaand. Tropisch hout met het FSC-label daarentegen, zeker in een ruwe en onbewerkte vorm (zoals terrasplanken) komt vaak wel met een prijsverschil, dat soms

C O L O F O N

Concept en Realisatie: SPOTTER, Manou Van der Brempt
Samenstelling: Chris De Smedt (Copynotes)
Redactie: Chris De Smedt - Heidi Petré
Commercialisatie: SPOTTER, Alexander Teetaert

De inhoud van de publieportages valt niet onder de verantwoordelijkheid van de redacties van de VUM-kranten maar is aangereikt door de betrokken commerciële partners.

Voor een nieuwbouwproject in Kessel-Lo maakte ZAmgone architectuur gebruik van verschillende ecologische materialen en natuurlijke voordelen van de site. Het huis is bekleed met planken in thermisch behandeld hout uit Noord-Europa. De lichte gevelopbouw gaf de mogelijkheid om stevig te isoleren. Het houten buitenschrijnwerk is voorzien van een FSC-label. Bovendien werd hier dankbaar gebruik gemaakt van de oriëntatie. De voorgevel van de woning bevindt zich aan de zuidkant. Door het hoge raam in de onverwarmde inkomhal fungeert deze als een green house. Op die manier kan de woning maximaal profiteren van de natuurlijke energie van de zon.

kan oplopen tot meer dan 10%. Maar ondertussen zijn er in België reeds 13 gemeenten waar u een financiële tegemoetkoming kan krijgen indien u voor bepaalde bouw- of verbouwingswerken gebruik maakt van FSC-hout (zie www.fair-timber.be).

HET BIJHORENDE LABEL

Het aanbod van FSC-gelabelde producten is sterk gestegen de laatste jaren. Heel wat doe-het-zelf ketens, grootwarenhuizen en winkels bieden reeds verschillende producten aan met dit label. Doe-Het-Zelf keten Gamma was de eerste in haar sector die lid werd van de 'FSC bedrijvengroep', de vzw Fair Timber. Gamma verkoopt enkel nog ruw en geschaafd hout met een FSC-label en dit zonder meerprijs voor de

klant. Het FSC-label biedt de Gamma-klant de mogelijkheid om milieubewust te klussen en de garantie dat het hout afkomstig is uit bossen die op een sociale, ecologische en economische manier geëxploiteerd worden.

Afgewerkte FSC-producten herkent u door het logo, ofwel als label ofwel op de verpakking. Half-afgewerkte producten (zoals terrasplanken) of niet-afgewerkte producten (zoals constructiehout) zijn in de praktijk zelden voorzien van dit label. De garantie wordt hier gegeven door de informatie op de factuur van de verkoper. De verkoper moet allereerst beschikken over een FSC Chain of Custody certificaat. De code van dit certificaat moet op de factuur vermeld staan en de producten met een FSC claim moeten duidelijk overschreven worden.

IN DE PRAKTIJK

Ook meer en meer aannemers en architecten kiezen resoluut voor duurzaam bouwen en bio-ecologische materialen. Architectenbureau ZAmgone architectuur bijvoorbeeld heeft er al enkele jaren ervaring mee. Tom De Fraine, architect en vennoot van ZAmgone verduidelijkt: "Voor ons is ecologisch en duurzaam bouwen

een evidentie. Het lijkt ons eerder onlogisch om het niet te doen. Wij dragen duurzaamheid hoog in het vaandel en dat begint al bij het ontwerp waar je op heel wat vlakken een ecologische draad in kan verwerken: oriëntatie van de woning en de verschillende functies, gecomprimeerde en energiezuinige leefruimtes, een doordachte inplanting en manier van omgaan met de bestaande constructies. In een volgende stap gaan we kijken naar de materialen die we gebruiken. Daarvoor baseren we ons op de classificatielijst van NIBE (Nederlands Instituut voor Bio-ecologisch Bouwen en Wonen). We houden bijvoorbeeld rekening met de invloed van de materialen op het milieu en de gezondheid of met de levensduur van de materialen. Voor ons is FSC dé logische standaard bij onze materiaalkeuze. We hergebruiken ook veel bestaande materialen en constructies wat vaak budgetair en ecologisch een interessante keuze is.

We willen ons als architectenbureau niet expliciet profileren als een bio-ecologische firma aangezien het maar één aspect is van onze visie. Het is voor ons een evident aspect van de architectuur en trekken dit automatisch door in al onze projecten."

INTERESSANTE WEBSITES

- www.vibe.be: voor meer informatie over bio-ecologisch bouwen en wonen
- www.lne.be: website van het Departement Leefmilieu, Natuur en Energie van de Vlaamse overheid
- www.casacalida.be: informatie over strobalembouw
- www.fair-timber.be: informatie over FSC
- www.meetlatduurzaambouwen.be: om de duurzaamheid van uw bouwproject te testen
- www.premiezoeker.be: meer informatie over premies rond bio-ecologisch bouwen

EEN HUIS VAN STRO

Wilt u nog een stap verdergaan in bio-ecologisch bouwen, dan kan u ook gewoon een strooien huis bouwen. Het lijkt primitief, maar het is het allerminst. Het is een toonvoorbeeld van duurzaam bouwen. In 2004 werd in België de overkoepelende organisatie vzw Casa Calida opgericht waarin verschillende actoren van de Belgische strobalembouw zich verenigd hebben. Deze organisatie promoot en begeleidt de strobouw in België en ontwikkelt en optimaliseert de strobouwtechniek.

Stro is een afvalproduct van de voedingsindustrie en dus nagroeibaar en ecologisch. De balen zijn grote natuurlijke bouwstenen en bieden een zeer goede en goedkope isolatiewaarde met hoge geluidswerende kwaliteit. De ademende werking garandeert zowel 's zomers als 's winters een gezond en aangenaam binnenklimaat. Bovendien komen er bij het bouwproces geen schadelijke stoffen vrij en hoeven er ook geen chemische middelen gebruikt te worden om de natuurlijke materialen duurzamer te maken.

ALLERGISCHE REACTIES EN ONGEDIERTE

Schoon, vers stro heeft maar een heel kleine kans op allergische reacties, want het bevat erg weinig schimmelsporen. Er zouden eventueel problemen kunnen optreden als het stro zwaar beschimmeld is (als het erg vochtig bewaard werd), maar zelfs dan zijn de problemen voorbij als de muren geleemd zijn. In stro zitten geen halmen, zaden en pollen, dus van stro krijgt u geen hooikoorts.

Wat met muizen en ander ongedierte? Een strobalembouw trekt niet meer muizen en ratten aan dan elk ander type gebouw. Stro bevat veel cellulose en biedt dus geen voedsel voor knaagdieren en insecten. Om alle risico's uit te sluiten, zorgen het stevige aanpersen, een speciale folie en de bepleistering ervoor dat ongewenst bezoek wegblijft.

HET KOSTENPLAATJE

Strobouw leent zich erg goed voor zelfbouw, wat op zich al een kostenbesparing is. Er komt ook heel wat minder bouw materieel aan te pas: de balen zijn immers licht genoeg om makkelijk verwerkt te worden. Bovendien is de houten constructie zo mooi, dat u minder geld moet besteden aan het verbergen van constructieve delen. Strobalembouwen zijn bovendien lage-energie woningen, de goede thermische installatie zorgt ervoor dat u een optimale isolatie hebt en bijgevolg minder stookkosten. Waarschijnlijk denkt u dat u voor een strooien huis nooit een brandverzekering krijgt? Volgens een Oostenrijkse brandtest heeft een strobalembouw wand die vanbinnen en vanbuiten bepleisterd is met een 2 cm dikke leemlaag een brandweerstand van 90 minuten. Bovendien worden de strobalembouwen op zo'n manier aangebracht dat er geen zuurstof door het stro kan en dus ook niet snel brand zal vatten. Ook de leembepleistering zorgt voor extra brandbeveiliging. Als u in België een brandverzekering wilt voor een strooien huis, dan kan u gebruik maken van het Oostenrijkse attest waarmee u een gewone brandverzekering kan afsluiten aan een normaal tarief.

DE NADELEN

Er zijn echter ook enkele nadelen aan verbonden. De muren van een strobalembouw zijn zo dik als een strobaal

met bepleistering (+/- 50 cm), u moet dus eigenlijk 1 meter aftrekken van de beschikbare woonoppervlakte. Bovendien bent u voor het plaatsen van het stro afhankelijk van de weersomstandigheden: enkele dagen zonnig weer en liefst geen regen. Wilt u vers stro van de plaatselijke boer, dan

moet u natuurlijk ook wachten op de oogst van het stro, wat van deze bouwwijze een seizoensgebonden methode maakt.

TEKST: HEIDI PETRÉ

10 CONCRETE STAPPEN OP WEG NAAR BIO-ECOLOGISCH WONEN:

- 1 Kies voor een stads- of dorpskern: neem de fiets, en niet de auto;
- 2 Maak bij verbouwingen zoveel mogelijk gebruik maken van duurzame materialen;
- 3 Doe meteen goed wat u de eerste 20 jaar niet meer verandert: eerst investeren in een goede constructie- en ruwbouwfase, daarna pas investeren in afwerking;
- 4 Oriënteer de leefruimtes naar het zuiden en maak op die manier gebruik van passieve zonne-energie om uw huis te verwarmen;
- 5 Zorg voor een dikke isolatielaag: dik isoleren is één van de goedkoopste en makkelijkste manieren om energie en dus geld te besparen;
- 6 Ventileer goed: goede ventilatie voorkomt nodeloze energievervalsing (door openstaande ramen en deuren);
- 7 Gebruik zonne-energie waar mogelijk: actieve zonne-energie (zonnepanelen) kan dienen om water op te warmen of elektriciteit op te wekken;
- 8 Bespaar zoveel mogelijk op water: gebruik bijvoorbeeld ook regenwater voor een aantal toepassingen;
- 9 Gebruik materialen uit teelbare- en onuitputtelijke minerale grondstoffen, liefst uit eigen regio;
- 10 Laat u bij de keuze van materialen niet misleiden door het etiket 'milieuvriendelijk', 'ecologisch' of 'recycleerbaar'. Er bestaan duidelijke labels die bio-ecologie garanderen: FSC, Natureplus, Vibe-label, Eco-label, ...

STIJGENDE
ENERGIEPRIJZEN?

deceuninck

SURF NAAR

stopmetgelddoorhetraamtegoaien.be

Zitten de stijgende energieprijzen u hoog? Geen nood. Dankzij de uitstekende isolerende eigenschappen en het duurzame karakter van de **zendow** ramen en deuren houdt u uw energiefactuur mooi onder controle. Bovendien geniet u nog een extra voordeel: een aankoopkorting van **250 euro!**

EN KRIJG €250!*

* Voorwaarden zie website

Surf naar www.stopmetgelddoorhetraamtegoaien.be
en download de voordeelcheque t.w.v. € 250!

